

### คำวินิจฉัยที่ ๒๒๔/๒๕๒๘

เรื่อง ขอรับของกลางในคดีอาญาคืน

กฎหมาย ระเบียบ ปอ. มาตรา ๓๖

ปปพ. มาตรา ๑๖๘, ๑๓๒๗

เมื่อผู้ร้องขอคืนของกลางในคดีอาญาได้ร้องต่อศาลภายใน ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๖ แล้ว กรณีย่อมไม่ตกอยู่ในบังคับแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ ดังนั้นเมื่อศาลสั่งคืนของกลางแก่ ผู้ร้องแล้ว ผู้ร้องย่อมมีสิทธิติดตามเอาคืนได้ภายในกำหนดอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๘

ข้อเท็จจริงและปัญหา ศาลจังหวัดสวรรคโลกพิจารณาคดีมีไม้สักแปรรูปไว้ในครอบครองโดยไม่รับอนุญาตเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๒๖ ให้จำคุกจำเลย ริมของกลาง ต่อมาบริษัท ส. ยื่นคำร้องขอคืนของกลาง ศาลจังหวัดสวรรคโลกมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ให้คืนของกลางแก่ผู้ร้อง พนักงานอัยการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งยืนตามศาลชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๗ แต่บริษัทได้มอบให้บุคคลอื่นมารับของกลางคืนเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๒๘ กรมป่าไม้เห็นว่ากรณีดังกล่าวของกลางตกเป็นของแผ่นดินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๒๗ แล้ว จึงหารือมายังกรมอัยการว่า กรมป่าไม้ต้องคืนของกลางให้ผู้ร้องตามคำสั่งของศาลหรือไม่ และหากไม่คืนจะเป็นละเมิดหรือไม่

คำวินิจฉัย คดีนี้บริษัท ส. ได้ร้องต่อศาลจังหวัดสวรรคโลก ซึ่งพิพากษาริบรยงค์ของกลางภายในกำหนดหนึ่งปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๖ แล้ว กรณีจึงไม่ต้องด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๒๗ เมื่อศาลสั่งคืนรยงค์ของกลางแก่ผู้ร้องแล้ว ผู้ร้องย่อมมีสิทธิติดตามเอาคืนได้ภายในกำหนดอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องคืนรยงค์ของกลางให้แก่บริษัท ส. หากผู้ร้องขอคืนแล้วไม่มีการคืน กรณีอาจเป็นการละเมิดได้

### คำวินิจฉัยที่ ๑๓๗/๒๕๒๘

เรื่อง คื่นของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับแร่

กฎหมาย ระเบียบ พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๑๕ ตี และ ๑๕ เบญจ

ปวอ. มาตรา ๘๕

การที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาซึ่งหลบหนีตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนจัดการเกี่ยวกับของกลางนั้น เป็นเพียงคำแนะนำแก่พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ เท่านั้น ส่วนการดำเนินการจะเป็นประการใดเป็นดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่และหากเห็นสมควรคืนของกลางให้เจ้าของ ก็ต้องดำเนินการตามนัยมาตรา ๑๕ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

ข้อเท็จจริงและปัญหา อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีแจ้งว่า เจ้าหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการปราบปรามการลักลอบทำแร่และนำแร่หลบหนีออกนอกประเทศทางภาคใต้ ได้จับกุมและยึดได้แร่ดิบจำนวน ๑๖ กระสอบพร้อมรถยนต์กระบะ ๑ คัน โดยผู้ต้องหาหลบหนีไป เจ้าหน้าที่ได้นำของกลางส่งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ต่อมาพนักงานอัยการสั่งฟ้องนายสุเชาว์ ผู้ต้องหาในข้อหา มีแร่และขนย้ายแร่โดยมิได้รับอนุญาต แต่เนื่องจากผู้ต้องหาหลบหนี จึงได้ขอให้ออกหมายจับไว้ ส่วนรถยนต์กระบะของกลางเป็นของนางกัญหวั ซึ่งได้เช่าซื้อมาจากบริษัท ต. และมีได้มีส่วนรู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดในคดีนี้ ให้พนักงานสอบสวนจัดการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ กรมทรัพยากรธรณีจึงหารือว่า พนักงานอัยการจะสั่งคืนของกลางให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่แท้จริง และมีได้รู้เห็นเป็นใจในการทำผิด โดยไม่ต้องดำเนินการประกาศตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ เบญจ ได้หรือไม่

คำวินิจฉัย คดีนี้เป็นสำนวนกล่าวหานายสุเชาว์ ผู้ต้องหา ฐานมีและขนย้ายแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งพนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดตะกั่วป่า มีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหา แต่ยังจับตัวผู้ต้องหาไม่ได้ ส่วนรถยนต์ของกลางเป็นของนางก้อยหั่ว ที่ได้เช่าซื้อจากบริษัท ต. และมีได้มีส่วนรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด พนักงานอัยการจึงได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนจัดการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ (ตามหนังสือที่ พง. ๐๐๒๒/๖๓๐ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๒๘) โดยไม่ปรากฏว่าพนักงานอัยการได้สั่งคืนของกลางให้แก่ผู้ใดตามที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาแจ้งไป การแจ้งของกลางดังกล่าวของพนักงานอัยการเป็นเพียงคำแนะนำแก่พนักงานสอบสวนให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๘๕ เท่านั้น ส่วนจะดำเนินการประการใดเป็นดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ และหากเห็นสมควรคืนของกลางให้เจ้าของ ก็ต้องดำเนินการตามนัยมาตรา ๑๕ ตีร แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่แก้ไขเพิ่มเติม และโดยที่คดีนี้มีใช้กรณีที่ยึดของกลางที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดโดยไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ดังนั้นจึงไม่ต้องดำเนินการประกาศหาตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ตามนัยมาตรา ๑๕ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่แก้ไขเพิ่มเติม